

Etică politică

Semestrul 5 (anul III, semestrul I)

Luni, 16-20, II/4

Marti, 10-14, II/1

Dr. Lőrincz József

Drd. Mădălina Mocan

E-mail: lorenzogiuseppe@gmail.com

Prezentarea cursului

- prezentarea profesorilor
- împărțirea pe grupe

Scopurile cursului:

- discutarea unor teme importante de etică politică contemporană
- nu se vor discuta în mod sistematic doctrine etice și relația lor cu teoria politică
 - ci probleme, cazuri concrete din punctual de vedere al eticii aplicate

Studentii vor fi încurajați să abordeze problemele dintr-un punct de vedere nenormativ → abordarea va fi nu numai etică,

- ci va include și alte elemente ale contribuie la luarea unei decizii politice:
 - contextul politic,
 - capacitatea administrativă,
 - abilitățile tehnice,
 - "raționalitatea", "adevărul științific", „experții”, etc.

Temele propuse sunt controversate, arătând că valorile care stau la baza unei decizii politice sunt de multe ori incompatibile, chiar dacă în principiu ele sunt nobile, elevate, etc.

- În sine, o soluție etică nu este suficientă în a oferi o direcție „corectă” unei decizii politice.
- De asemenea, „rațiunea” poate intra în conflict cu anumite precept morale, și în anumite situații ambele pot fi contrare scopurilor și posibilităților celor care iau o anumită decizie.

Cursul nu e structurat pe „prelegeri” și „seminarii”,

- ci va avea caracterul muncii de atelier.
- Cea mai importantă parte a fiecărei întâlniri va fi discutarea unui subiect, exemplificat de textele care vor fi citite și discutate în clasă. Manualul care va fi folosit: Amy Gutmann – Dennis Thompson (2006): Ethics and Politics: Cases and Comments, 4th edition, Wadsworth.
- Citirea unui text înseamnă și conspectarea lui. (Cerințele minime referitoare la conspecte for fi discutate la prima oră.)
- syllabusul conține o listă de teme pe care le vor prioritiza studenții – data: 7 noiembrie

Spre sfârșitul întâlnirii, studenții vor pregăti planul lucrării pe care o vor scrie ca temă de casă.

- Lucrarea va fi de aproximativ 1,5-3 pagini (Times New Roman 12, line spacing 1.5), cu note de subsol și bibliografie.
- Cerințele referitoare la lucrări vor fi prezentate în cadrul primei ore.
- Lucrările se trimit profesorilor cu 48 de ore înaintea întâlnirii.
- Întâlnirile vor începe cu discutarea lucrărilor.

La sfârșitul semestrului (în sesiune), fiecare student va scrie o lucrare mai lungă (aproximativ 8-10 pagini) în care se va discuta o temă la liberă alegere.

- tema se alege până în 7 noiembrie.
- modul în care se progresează în elaborarea temei, problemele apărute, etc. vor fi discutate în fiecare săptămână. Vor fi discutate toate etapele, de la alegerea temei, până la teza lucrării, structura ei, etc.
- ultima oră va fi dedicată unei „miniconferențe” în cadrul căreia va fi prezentată varianta de lucru la care s-a ajuns în momentul respectiv.

Prin urmare, structura întâlnirilor va fi după cum urmează:

- discutarea temelor de casă
- discutarea lucrărilor semestriale
- a scurtă prezentare a temei și a textelor din săptămâna respective
- citirea (și conspectarea) textelor, întreruptă de discutarea lor
- elaborarea planului temei de casă

Bibliografie

- Calore, G. (1996). Natural rights. In Clarke, Paul Berry - Linzey, Andrew, Dictionary of Ethics, Theology and Society. London - New York: Routledge.
- Candelaria, M. (1995). Power. In Roth, John K., International Encyclopedia of Ethics. London - Chicago.
- Clarke, P. B. (1996). Politics. In Clarke, Paul Berry - Linzey, Andrew, Dictionary of Ethics, Theology and Society. London - New York: Routledge.
- Coady, C. A. (1991). Politics and the problem of dirty hands. In Singer, Peter (ed.), A Companion to Ethics. Oxford: Blackwell, pp. 373-383.
- Curran, C. E. (1996). Natural law. In Clarke, Paul Berry - Linzey, Andrew, Dictionary of Ethics, Theology and Society. London - New York: Routledge.
- Foucault, Michel (2000). Essential Works of Foucault, Volume III: Power. ed. James D. Faubion . New York: The New Press.
- Gaus, G. F. (2000). Political Concepts and Political Theories. Westview Press.
- Geertz, Clifford (1986): The Uses of Diversity, lecture delivered at the University of Michigan Nov. 8 1985 in The Tanner Lectures on Human Values, Vol. VII ed. by McMurrin Sterling M., Salt Lake City: The University of Utah Press and Cambridge – London – Melbourne – Sydney: Cambridge University Press .
- Paul, G. E. (1995). Communitarianism. In Roth, John K., International Encyclopedia

of Ethics. London - Chicago.

Weber, Max (2004): Politics as a Vocation, in The Vocation Lectures, edited by David Owen and Tracy B. Strong, Indianapolis/Cambridge: Hackett Publishing Company, pp. 32-94.

Notare

În funcție de:

- activitatea din timpul orelor
- temele de casă
- lucrarea de semestru

Se vor lua în considerare la scăderea notei:

- temele de casă trimise cu întârziere
- problemele de argumentație, de structură, etc.

Prezența

Obligatorie la cel puțin 70% din ore.

Planificarea întâlnirilor

1.

Introducere. Prezentarea cursului

- prezentarea planului de lucru pe semestru
- conspectele: cerințe generale
- cele mai importante criterii referitoare la lucrările scrise
 - introducerea, încheierea (concluziile)
 - alineatul
 - afirmații și argumente
 - notele de subsol
- împărțirea pe grupe

2

Max Weber: Vocația politicii (I)

A.

- scurtă prezentare a prelegerii Vocația politicii de Max Weber
 - calitățile politicianului
 - pasiunea
 - simțul răspunderii
 - simțul proporției – curajul de a privi realitatea în față
- relația dintre etică și politică
 - unii: nici o relație
 - alții: trebuie aplicate aceleași norme etice
 - în familie,
 - în viața economică,
 - și în politică

DAR

- ce este caracteristic politicii? → instrumentul caracteristic, violența
- relația dintre scopuri și mijloace
 - scopurile nu înnobilează, nu scuză mijloacele
 - bolșevicii
 - dar și oponenții lor spun același lucru
- două tipuri de etică:
 - etica convingerilor
 - etica responsabilității

- problema parrhesiei: afirmarea adevărului
- o altă etică absolută care trebuie tratată cu responsabilitate

B.

- film: Adam Curtis: The Trap, partea I

3

Max Weber: Vocația politicii (II)

A.

- partea a II-a

B.

- film: Adam Curtis: The Trap, partea a II-a

4

Max Weber: Vocația politicii (III)

A.

- partea a III-a

B.

- film: Adam Curtis: The Trap, partea a III-a

5.

Politică și violență

- moralitatea războiului
- distincția dintre dreptatea războiului și justetea mijloacelor folosite

Gutmann, Amy – Thompson, Dennis (2006): Ethics and Politics: Cases and Comments, Thomson Wadsworth, pp. 3-70.

6.

Înșelătoria și secretul

- ce este înșelătoria?
- poate fi înșelătoria justă?
- cum se poate justifica înșelătoria în politică?
- diferența dintre înșelătorie și secret

Gutmann, Amy – Thompson, Dennis (2006): Ethics and Politics: Cases and Comments, Thomson Wadsworth, pp. 74-112.

7.

Viața privată a persoanelor cu funcții publice

- diferența dintre regulile etice ale vieții publice și ale celei private
- întrepătrunderea celor două sfere în cadrul discursului public

- cum și în ce măsură poate fi relevantă viața privată în spațiul public?

Gutmann, Amy – Thompson, Dennis (2006): Ethics and Politics: Cases and Comments, Thomson Wadsworth, pp. 115-157.

8.

Manipularea

- când poate fi manipularea justificată în politică?
- relația dintre manipulare și înșelătorie

Gutmann, Amy – Thompson, Dennis (2006): Ethics and Politics: Cases and Comments, Thomson Wadsworth, pp. 162-189.

9.

Nesupunerea persoanelor cu funcții publice

- tragerea la răspundere: în cadrul unui proces democratic, vs. birocrăția (persoane publice care nu sunt alese)
- obligațiile persoanelor cu funcții publice:
 - respectarea legilor și regulilor din cadrul instituției
 - față de superiori
 - față de propria conștiință
 - față de cetățeni
- nesupunerea persoanelor cu funcții publice și nesupunerea civilă

Gutmann, Amy – Thompson, Dennis (2006): Ethics and Politics: Cases and Comments, Thomson Wadsworth, pp. 193-257.

10.

Analiza politicilor publice

- problema scopurilor aflate în conflict
- analiza politicilor publice
 - costuri și beneficii
 - costuri și eficiență
 - riscuri și beneficii
- punctul de vedere utilitarist
 - putem identifica o măsură neutră, comună, pentru a măsura bunăstarea (sau satisfacția)
 - această măsură comună ne ajută să comparăm politicile publice
- criticile aduse acestui tip de analiză a politicilor publice
- problemele legate de cuantificare
- dacă valoarea vieților umane este comparabilă
- luarea deciziilor
 - ca un proces politic

- în loc de unul birocratic
 - educarea publicului în luarea deciziilor
 - deliberarea democratică

Gutmann, Amy – Thompson, Dennis (2006): Ethics and Politics: Cases and Comments, Thomson Wadsworth, pp. 264-311.

11.

Dreptatea distributivă

- care ar trebui să fie principiile care guvernează distribuirea bunurilor?
- utilitarianismul: maximizarea bunăstării cât mai multor cetățeni
- libertarianismul: guvernul nu ar trebui să distribuie bunuri
- egalitarianismul: într-o societate trebuie să existe obligația ajutorului și a responsabilității față de alții
 - critici adresate egalitarianismului
- problemele dreptății distributive în democrație

Gutmann, Amy – Thompson, Dennis (2006): Ethics and Politics: Cases and Comments, Thomson Wadsworth, pp. 315-383.

12.

Oportunitățile egale

- cum trebuie redresată inegalitatea cronică, istorică?
- în primul rând în cazul politicilor publice legate de învățământ și angajare
- principiul non-discriminării
- nediscriminarea și acțiunea afirmativă
- tratamentul preferențial și nedreptatea istorică

Gutmann, Amy – Thompson, Dennis (2006): Ethics and Politics: Cases and Comments, Thomson Wadsworth, pp. 388-427.

13.

Libertate și moralitate

- libertatea ca autonomie: suveranitatea asupra propriei persoane
- critici aduse acestui principiu: paternalismul și moralismul
- restricțiile libertății de alegere
 - alte valori, la fel de importante, care intră în conflict cu libertatea (fericirea, sănătatea, stabilitatea, bunăstarea, etc.)
 - oamenii nu sunt întotdeauna capabili să-și exercite libertatea într-un mod responsabil
- justificări și critici aduse intervenției paternaliste
- moralismul liberal și conservator
- criteriile moralismului justificat

- rolul autorității și procedurile folosite în luarea deciziilor paternaliste sau moraliste

Gutmann, Amy – Thompson, Dennis (2006): Ethics and Politics: Cases and Comments, Thomson Wadsworth, pp. 432-464.

14.

Libertate și viață

- cine are dreptul la viață?
- dreptul la viață și dreptul de a alege
- moralitatea personală și moralitatea politică
- problema nu are o soluție rațională
- nici o politică publică nu este neutră din punct de vedere moral – acest lucru e vizibil mai ales în cazurile în care soluțiile nu pot fi rezolvate
 - care sunt soluțiile posibile?
 - compromisul corect
 - decizia corectă din punct de vedere decizional

Gutmann, Amy – Thompson, Dennis (2006): Ethics and Politics: Cases and Comments, Thomson Wadsworth, pp. 468-557.

15.

Prezentarea lucrărilor de semestru

- studenții pot propune și alte teme, dar textele pe baza cărora vor lucra vor fi propuse de ei